

Semmelweis Ignác

ünnepi tudományos ülés 2015.

Dr. Réthelyi Miklós laudációja

Réthelyi Miklós professzor tudományos kutató munkáját orvostanhallgatóként Pécsen kezdte Szentágothai János mellett. 1963-ban, az orvosi diploma megszerzését követően folytatódott ez a munka az akkori Budapesti Orvostudományi Egyetem Anatómiai Intézetében. A kutatások középpontjában a gerincvelő neuronális szerkezetének a vizsgálata állt. Golgi- és kísérletes degenerációs módszerek, illetve elektronmikroszkópos vizsgálatok segítségével tett megfigyelései és következtetései nagyrészt elsőkénti felismerést és közlést jelentettek.

1974 és 1986 között folyamatosan együtt dolgozott és publikált egy amerikai kutatócsoporttal (Department of Physiology, University of North Carolina, Chapel Hill, NC). A gerincvelő hátsó szarvának szerepét vizsgálták a fájdalom reakciókban. Ezen vizsgálatok kiegészítése volt a neuronok kémiai azonosítására alkalmas *in situ* hybridizációs technika eredményes alkalmazása. Alapvető jelentőségű megfigyeléseket tett a gerincvelői neurális rendszerek kapcsolatrendszerének leírásában, a fájdalomérzet keletkezésének idegi alapjaiban. Eredményeit számos nemzetközi fórumon és kiváló szakfolyóiratokban ismertette, szakterülete elismert tekintélyének számít magyar és nemzetközi körökben egyaránt.

Több éven át végzett adminisztratív vezetői feladatok után jelenleg a sacralis-coccygealis gerincvelő-szakasz és a filum terminale szerkezetét kutatja tanítványaival. Vizsgálataiból kiderült, hogy a gerincvelő caudalis folytatása (filum terminale), amely a perifériával nem áll közvetlen kapcsolatban, a korábbi adatokkal ellentétben szinapszisokkal összekapcsolt neuroncsoportokat tartalmaz. A neuronokhoz gerincvelői és agytörzsi leszálló pályák húzódnak, a neuronok egy része – indirekt adatok alapján – felszálló pályába lépő axonnal rendelkezik.

A gerincvelő-kutatás mellett, Halász Bélával együttműködve vizsgálta a mediális basalis hypothalamus neuronális szerkezetét. A hypothalamus nucleus arcuatus magjáról és az eminentia mediana neuronális és gliaszerkezetéről írt közleményeit 25-30 év múlva is idézik.

Az anatómia, szövet- és fejlődéstan gyakorlati oktatását önállóan V. éves orvostanhallgató kora óta végzi. Rendszeresen tart tantermi előadásokat magyarul, németül és angolul. Összeállította a tantárgy félévekre lebontott, a szövettani metszetek fényképével illusztrált tematikáját az intézet által oktatott mindhárom nyelven. A központi idegrendszer mikroszkópos szerkezetéről egyetemi jegyzetet írt angol nyelven. Társszerzője, és Szentágothai János halála óta (1994 óta) szerkesztője a Funkcionális anatómia tankönyvnek. Szerkesztője Az ember anatómiájának atlasza kiadványnak. Szövettani atlaszt jelentetett meg három nyelvű magyarázó szöveggel.

A Semmelweis Orvostudományi Egyetem rektora 1991-1995 között. Rektori működésének jelentősebb eseményei közé tartozik a doktori képzés (PhD) bevezetése, a nemzetközi Semmelweis Symposium és a Semmelweis Tudományos Fórum beindítása, a Központi Állami Kórház integrációja, a Magatartástudományi Intézet létrehozásának

szorgalmazása, továbbá az Egészségügyi Menedzserképző Központ megalapítása, melynek 1994-től hat éven át első igazgatója volt.

Az Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstani Intézet igazgatója 1994-2004 között. Munkássága alatt jelentősen fejlődött az intézet oktatási és kutatási infrastruktúrája, több tehetséges munkatárssal bővült diplomásaik köre, tovább erősödött a TDK és a demonstrátori gárda.

A Szentágothai János Idegtudományi Doktori Iskola vezetője 2001-2009-ig. Munkássága alatt e területen számos magas színvonalú PhD disszertáció született, fiatal idegtudósok új generációja nőtt fel. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy az agykutatás ma az egyik legerősebb tudományágnak számít Magyarországon.

2010 és 2012 között a Nemzeti Erőforrás Minisztérium (jelenleg Emberi Erőforrás Minisztérium) miniszteri tisztét töltötte be. Fontos államigazgatási feladatai közepette sem szakította meg a kapcsolatot egyetemünkkel és intézetünkkel, időről-időre alkalmat talált a találkozásra és eszmecserére a kollégákkal és a hallgatókkal.

A Professor Emeritus cím odaítélése után (2009) a Semmelweis Egyetem Szenátusa 2012-ben a Rector Emeritus kitüntető címet adományozta Réthelyi professzornak.

Vezetői munkáját mindenkor munkatársaival összhangban, velük együttműködve végezte. A Semmelweis Egyetemet elsősorban kiemelkedő felsőoktatási és kutató intézménynek tekintette. Munkavégzésében a „hallgatóbarát” egyetem, intézet és doktori iskola kialakítása és fenntartása a legfontosabb feladatok közé tartozott. A 2014-ben alapvetően átszerkesztett Funkcionális Anatómia című tankönyvéből egész generációk készültek fel, vették át az anatómia, szövettan és fejlődéstan modern szemléletét. Előadásai, melyeket három

nyelven tart, mindig nagy figyelmet váltanak ki a hallgatók között. A tananyag pontos ismertetésén kívül súlyt helyez a figyelem ébrentartására, valamint az egyetemes kultúra és a humánus sarokköveinek hangsúlyozására. Ez a mélységes humánus és belső nyugalom sugárzik minden megnyilvánulásából, maradandó lenyomatot hagyva környezetében.